

ایران

محوطه میراث جهانی بیابان لوت

بیابان لوت:

پدیده شگفت‌انگیز طبیعی جهان ایران

بیابان لوت به عنوان اولین میراث طبیعی ایران در چهلمین اجلاس میراث جهانی یونسکو در سال ۱۳۹۵ در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است. اصطلاحات جغرافیایی متنوعی از جمله بیابان و کویر به

این پدیده پهناور طبیعی نسبت داده شده است. بیابان واژه‌ای بوم‌شناسی و اقلیمی است که پوشش گیاهی و حیات و میزان بارندگی در آن کم است و کویر به پست‌ترین نقاط داخلی مناطق بیابانی گفته می‌شود یعنی جایی که میزان نمک در آن بسیار زیاد است. بنابراین بیابان واژه جامع‌تری برای این پدیده به شمار می‌آید.

موقعیت و ویژگی‌هاک جغرافیایی

این بیابان در جنوب شرقی ایران، در شرق کوه‌های مرکزی و رشته کوه‌های زاگرس، در میان سه استان خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و کرمان گسترده شده است. وسعت حوضه آبخیز بیابان لوت، حدود ۱۷۵ هزار کیلومتر مربع (یعنی یک دهم مساحت کشور) است. عرصه بیابان لوت با وسعت ۲۲۷۸۰/۱۵ کیلومترمربع و حریم حفاظتی آن نیز ۱۷۹۴۱/۳۴ کیلومترمربع شامل ریگ یلان، کلوت، نکا، بستر رودخانه شور، گندم بریان، هامادای مرکزی، ارگ، ریگ جنوبی و ارگ مرکزی است که در این میان کلوت‌ها در غرب و ریگ یلان در شرق با چشم‌اندازی زیبا و شگفت‌انگیز خودنمایی می‌کنند.

چشم‌انداز تاریخی - باستانه لوت

در پای کوه‌های مشرف به بیابان بزرگ لوت آثاری از سکونت انسان از هزاره چهارم پیش از میلاد مسیح مشاهده شده است. بزرگترین ناحیه جمعیتی و استقرار تاریخی در دشت لوت با عنوان "شهداد" معروف است که در ۸۷ کیلومتری شمال شرقی شهر کرمان‌شهرت جهانی دارد.

میراث جهانی طبیعی بیابان لوت

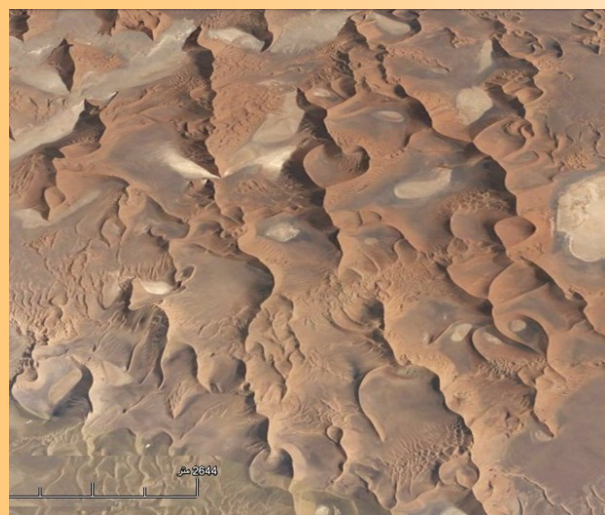
بیابان لوت ویژگی‌های برجسته‌ی بسیاری دارد که در دنیا منحصر به فرد است. قرارگیری این منطقه در موقعیت فوق‌العاده خشک، وزش بادهای قوی، در دسترس بودن ته نشست رسوبات دریاچه‌ای برای توسعه کلوت‌ها، و وجود رسوبات ریزدانه شرایط مناسبی را برای ایجاد و تکامل عوارض زمین‌شناسی ویژه در بیابان لوت فراهم نموده است. پدیده‌های ژئومورفولوژیکی منحصر به فردی که در بیابان لوت طی هزاران سال شکل گرفته باعث شده به عنوان یک منطقه منحصر به فرد، دانشمندان و گردشگران زیادی را به خود جلب نماید. تا به حال مجموعه‌ای کامل با ویژگی‌های این بیابان در هیچ مکان دیگری از جهان ثبت نشده است. منطقه توسعه کلوت‌ها منطقه‌ای عاری از هرگونه پوشش گیاهی است. گزارشات حاکی از حداقل حضور زندگی حیوانات در این منطقه هستند. همچنین در بیابان لوت، تمام ویژگی‌ها و شکل‌های موجود در بیابان و کویر به صورت یک مجموعه کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند.

معیارهاک جهانی بیابان لوت

این بیابان دارای نمونه‌ای از درجات عالی پدیده‌های طبیعی است که دارای اهمیت زیبایی‌شناختی و طبیعی استثنایی هستند.
- بلندترین تپه‌ی ماسه‌ای دنیا با بیش از ۴۷۵ متر ارتفاع
- بلندترین کلوت‌ها با بیش از ۱۵۵ متر ارتفاع و طولترین آن‌ها در دنیا با بیش از ۴۰ کیلومتر طول

- نکاها در حاشیه غربی لوت، در امتداد کلوت‌ها مشاهده می‌شوند، که با ارتفاع حدود ۱۲ متر جزء بلندترین‌ها در جهان محسوب می‌شود.
- قطب حرارتی زمین با بیش از ۷۰ درجه سانتیگراد در جنوب غربی ریگ یلان واقع شده است.
بیابان لوت مثالی برجسته از مراحل اصلی زمین در گذر زمان، فرآیندهای مهم زمین‌شناسی در توسعه فرم‌ها و ویژگی‌های مهم زمین-ساختی و جغرافیای طبیعی است.

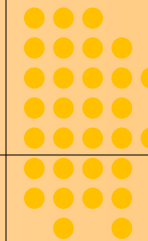
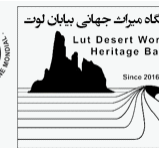
مدیریت بیابان لوت

به دلیل ویژگی‌های خاص جغرافیایی و تاریخی، بسیار ضروری است که توجه بیشتری به اقدامات مدیریتی، حفاظتی و نظارتی بیابان لوت گردد که در این میان ثبت آن به عنوان میراث جهانی برای پایداری و حفاظت منطقه قدم مؤثری بوده است.
پایگاه ملی بیابان لوت در تهران مستقر در کاخ موزه گلستان، پایگاه‌های استانی در روستاهای شفیع‌آباد (استان کرمان) و دهسلم (استان خراسان جنوبی) و نیز شهر نصرت‌آباد (استان سیستان و بلوچستان) و پایگاه محلی در شهر فهرج استان کرمان واقع هستند.

آدرس: تهران، میدان پانزده خرداد، مجموعه کاخ گلستان، پایگاه میراث جهانی بیابان لوت

Email: Irannaturalsites@gmail.com
Web: www.lutdesert.ir
Instagram: Lutdesert_ir
Tel: 021-33953010

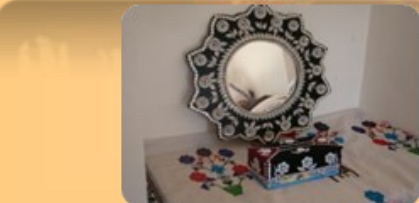
میراث جهانی بیابان لوت در استان خراسان جنوبی

روستای دهسلم از جهات مختلف منطقه ای، ملی، زیستی، گردشگری، جهانی و بین المللی بسیار حائز اهمیت است.

در روستای دهسلم، صنایع دستی، رونق مناسبی دارد و به واسطه ورود گردشگران به این منطقه رشد قابل توجهی داشته است. از مهمترین صنایع دستی این روستا قالی و قالیچه بافی، پارچه بافی، حصیربافی و انواع سوزن دوزی های سنتی می باشد.

این روستا نخلستان آن است که در کنار ماسه های کویر منظره بسیار زیبایی را خلق کرده است. نخلستان دهسلم با وسعت تقریبی ۴۰۰ هکتار، چون نگینی در دل بیابان می درخشد. ۱۵۰ هکتار آن مربوط به نخلستان قدیم و ۲۵۰ هکتار مربوط به نخلستان جدید است. تنوع خرما در این روستا باعث رونق کشاورزی و در پی آن رونق اقتصادی شده است. نخلستان دهسلم با قدمت حدود ۲۰۰ سال به شماره ۳۱۲ و در اردیبهشت ماه ۹۵ در فهرست میراث طبیعی- ملی قرار گرفت. در روستای دهسلم ویژگی های بارز مناطق کویری نمایان شده و خانه های خشت و گلی و نخلستان های خرما جلوه هایی از زیبایی آن می باشد. از ویژگی های منحصر به فرد این روستا همسایگی آن با بیابان زیبای لوت است.

یکی از دلایل معرفی روستای دهسلم به عنوان روستای هدف، وجود همین نخلستان است که در همه ایام سال گردشگران زیادی را به سوی خود جلب می کند. تراکم نخل های خرما در برخی نقاط نخلستان، آرامش محیط نخلستان، تنوع پوشش گیاهی و جانوری منطقه از عواملی هستند که توجه گردشگران خارجی و داخلی را به خود جلب کرده است. در این روستا پرورش شتر، شغل اصلی اهالی بوده و به دلیل وجود قنات روستا، کشاورزی رونق دارد و علاوه بر خرما، گندم، جو و پنبه هم در آنجا کشت می شود.

که در بیابان لوت طی هزاران سال شکل گرفته باعث شده به عنوان یک منطقه منحصر به فرد، دانشمندان و گردشگران زیادی را به خود جلب نماید.

بیابان لوت با دارا بودن حداقل میزان بارش به عنوان خشک ترین مناطق محسوب می شود.

در بیابان لوت ویژگی برترین ها کاملا مشهود است:

بلندترین تپه های ماسه ای - بلندترین و طویل ترین کلوته ها - گرم ترین نقطه جهان برای سالهای ۲۰۰۴، ۲۰۰۵، ۲۰۰۶، ۲۰۰۷ و ۲۰۰۹ و بلندترین نیکاکاها (گلدان صحرا). در بخش هایی از این بیابان گونه های با ارزش جانوری نظیر گربه و روباه شنی، انواع خزندگان مانند افعی شاخدار، رتیل خورشیدی، انواع آگاما، انواع گچکو و گونه های خاص پرندگان از جمله زاغ بور به عنوان تنها پرنده آندمیک ایران مشاهده می شود. همچنین پوشش گیاهی ارزشمند بیابان لوت شامل تاغ، گز، قیچ، اسکنبیل، شورگز، سیاه شور، آرمک، سبّط، آشنان، و ... هستند.

روستای دهسلم در ۲۸۵ کیلومتری بیرجند و ۸۵ کیلومتری جنوب غرب نهبندان قرار دارد. فاصله این روستا تا ریگ یلان ۳۵ کیلومتر است. شاخصه

پایگاه جهانی بیابان لوت

استان خراسان جنوبی

بیابان لوت در جنوب شرق ایران به عنوان نخستین اثر طبیعی کشور در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شد. قبل از آن این اثر طبیعی ارزشمند مربوط به دوره پلیستوسن در ۲۹ مرداد ماه ۱۳۹۳ به شماره ۲۰۳ در فهرست میراث طبیعی ملی قرار گرفت. مساحت عرصه بیابان لوت ۲۲۷۸۰/۱۵ کیلومتر مربع و مساحت حریم آن ۱۷۹۴۱/۱۳۴ کیلومتر مربع است. این بیابان در میان سه استان خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و کرمان گسترده شده است. ریگ یلان در شرق لوت، تجمع عظیمی از انواع ساخت های ماسه بادی است که با چشم اندازی زیبا و شگفت انگیز خودنمایی می کند. از ویژگی های منحصر به فرد بیابان لوت در استان خراسان جنوبی وجود بلندترین تپه های ماسه ای (ریگ یلان) است همچنین پوشش گیاهی و جانوری ارزشمند آن از جمله شاخصه های بیابان لوت در این استان می باشد. از جاذبه های شگفت انگیز بیابان لوت می توان به هرم های ماسه ای، کلوته ها، نیکاکاها یا گلدان های صحرا و رودخانه شور اشاره کرد. پدیده های ژئومورفولوژیکی منحصر به فردی